

Josune Urrutia Asua. Pensament dibuixat
A cura de Marc Charles i Luz Verdaguer
25.10.2025 — 01.02.2026
Espai Transversal

Josune Urrutia Asua. Així em miro
A cura de Marc Charles i Luz Verdaguer
25.10.2025 — 01.02.2026
Espai miniPanera

Josune Urrutia (Bilbao, 1979) ha convertit el dibuix i el còmic en instruments de recerca i transmissió. La seva obra explora la malaltia oncològica, la memòria i la identitat, sempre amb una mirada que combina l'experiència personal i la dimensió col·lectiva. Ha desenvolupat projectes en residències i contextos participatius que situen l'art com a espai de cura i diàleg.

A La Panera presenta dues exposicions: *Pensament dibuixat* (Espai Transversal), que mostra la seva recerca gràfica en diversos contextos de residència, i *Així em veig* (Minipanera), un projecte participatiu sobre la representació de la malaltia oncològica en col·laboració amb Festival Patac. Les dues propostes donen testimoni del potencial del dibuix per escoltar, narrar i compartir experiències.

Isabel Lázaro: El dibuix i el còmic són els teus llenguatges principals. Què et permeten explicar que altres formats no et donen?

Josune Urrutia: El dibuix és el llenguatge en què em sento molt còmoda. Crec que dibuixar és una pràctica molt potent i, en general, tenim infrautilitzada aquesta habilitat innata en totes les persones. M'interessa molt explorar les capacitats expressives i narratives del dibuix, però també com a eina generadora de coneixement, d'investigació i, per què no, com a espai de conversa i intercanvi.

La malaltia oncològica és un tema central i transversal en la teva obra. Com vas decidir abordar-lo des de l'art?

En el meu cas va ser una qüestió de necessitat. Després del meu càncer l'any 2010, una pulsio forta em va portar a processar l'experiència a través de l'art, en concret a través del dibuix. Crec que el dibuix em va permetre mirar i entendre

millor, ordenar i compartir allò que havia viscut. Construir un relat, crear sentit. Des que el càncer em va travessar, fa 15 anys, forma part de mi. Avui ja no ocupa un espai central en la meua vida, però és una experiència que em configura i que no em puc “treure”. No m’agrada que se’m vegi com “l’artista del càncer”; tanmateix, és innegable que he explorat l’“univers càncer” des de múltiples prismes i llocs, a través de l’art, tant individualment com col·lectivament.

A *Pensament dibuixat* explores el dibuix com a eina de recerca. Com ha estat aquest procés?

Crec que ha estat una deriva força intuïtiva i atzarosa, no ha estat una cosa que jo hagués planificat. Les coses han anat evolucionant en aquesta direcció de manera orgànica i, quan miro el recorregut, em fa sentit, hi veig coherència i una certa lògica. Primer, el dibuix em va servir per aprofundir en la mirada, en com mirar(-me); m’agrada dir que per practicar “mirar dibuixant”. D’aquí va sorgir el projecte *Així em veig* (2015), un exercici que convida a mirar(-se) a través del dibuix. Més endavant, quan estava a Wikitoki, un laboratori de pràctiques col·laboratives de Bilbao, el 2014, vam iniciar un grup obert i autogestionat, *dibujatolrato*, amb persones que compartíem passió pel dibuix i teníem ganes de sortir a dibuixar juntes. Jo ja no hi participo des de fa temps, però continuen reunint-se per dibuixar tots els dilluns des de fa gairebé 10 anys! Després van arribar *Breve diccionario enciclopédico ilustrado de MI cáncer* (2017), el *Compendio colectivo sobre cáncer* (2018-2020) i *Hoy no es el día*, el còmic publicat per Astiberri el 2022, sobre dones artistes que van viure amb càncer i van decidir tractar el tema des de l’art. L’últim projecte vinculat al càncer va ser a Iméra i amb l’Institut de Càncer i Immunologia (ICI) de Marsella, on vaig poder aprofundir en la perspectiva científica del càncer. Vaig conèixer i entrevistar científiques que treballen en: epigenètica; histopatologia; plasticitat neuronal en el desenvolupament del càncer; organoides; o sobre l’heterogeneïtat intratumoral, entre d’altres. Paral·lelament, han sorgit col·laboracions de tota mena, sovint amb científiques i investigadores, especialment de les ciències socials. Crec que en la meua pràctica artística el procés de recerca és molt important i m’interessa molt conèixer com són els processos creatius i de recerca d’altres.

A *Així em veig* proposes un treball participatiu amb pacients i comunitats. Què t’ha aportat aquest diàleg col·lectiu?

Així em veig, com he dit inicialment, és un exercici que faig de manera individual i per aprofundir en la mirada. El dibuix és una eina que permet mirar d’una altra manera. Quan mirem, ens fixem en les coses amb un altre temps, una altra disposició. Ens vinculem d’una altra manera amb allò que mirem. La idea amb *Així em veig* és observar i dibuixar allò que mires sense prejudicis, oberta a la sorpresa, al joc. Una cosa que em sorprèn i meravella, sempre, és que funciona molt bé amb tot tipus de persones, tant amb les que dibuixen habitualment com amb les que no tenen el costum de dibuixar. Trenca barreres mentals i pors a dibuixar.

Gaudeixo molt quan això passa. És fantàstic perquè puc veure la màgia del dibuix en acció! Aquesta connexió amb la curiositat, la sorpresa i el plaer de dibuixar.

Quin paper té la memòria personal i col·lectiva en els teus projectes?

Crec que totes les persones necessitem inspirar-nos i recolzar-nos en altres. Crec que la cultura i l'art ens permeten vincular-nos, ens permeten parlar i compartir sentirs, coneixements i experiències d'una altra manera. M'interessa l'art per connectar amb les persones i, en aquest sentit, també com a espai per explicar-nos individualment i col·lectivament. De vegades és necessari, i molt humà, fer un exercici d'introspecció: necessitem elaborar un diàleg interior, i alhora necessitem entrar en consonància amb altres. M'interessa facilitar que això passi.

Quins són els reptes més grans que trobes quan treballes amb temes tan sensibles?

El més difícil és canviar el xip, transformar el marc mental i l'imaginari que existeix i que ens travessa a totes. Encara hi ha molt d'estigma, pudor, por, a parlar obertament de la malaltia, de la vulnerabilitat, dels processos de final de vida... Hem avançat en moltes coses, però encara hi ha molt per fer en aquest sentit; vivim en un sistema d'estructures individualitzants i paternalistes, de vegades fins i tot excloents dins de la sanitat. La malaltia és més gran que un cos únic, és una qüestió col·lectiva.

Què esperes que el públic de La Panera s'endugui després de visitar les teves dues exposicions?

Espero que en gaudeixin, i si els desperta la curiositat o les ganes de dibuixar, què més puc demanar?

Cap a on t'agradaria orientar la teva recerca artística en el futur?

Ara mateix sóc a l'Institut d'Estudis Avançats de Marsella (Iméra) de la Universitat Aix-Marsella amb una beca sènior, justament explorant les potencialitats del dibuix com a eina epistemològica i interdisciplinària. No sé on em portarà aquesta investigació, en què ja fa un temps que treballo, però és un tema que m'apassiona i m'ocupa en aquests moments. També continuo fent còmics i col·laboracions de tota mena, sovint amb científiques i investigadores, especialment de les ciències socials. En un món ideal, m'agradaria continuar treballant amb persones amb qui em ve de gust treballar, sobre temes que m'importen i en condicions de vida sostenibles.